

Teaviisari 2025

Palveluvaliokunta 14.10.2025 § 28
471/00.01.03/2024

Valmistelija Hyvinvointijohtaja, Irina Barkman puh. 0400 932 135
irina.barkman@iitti.fi

Asian selostus Teaviisari on Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tekemä tutkimus kahden vuoden välien kunnan eri osa-alueiden terveydenedistämisen aktiivisuudesta. TEA-termillä tarkoitetaan siis yhteisön terveydenedistämisaktiivisuutta. TEAviisarissa esitetään tuloksia organisaatioiden mitattavissa olevista ominaisuuksista ja toiminnasta. Mittaamisessa on keskitytty erityisesti organisaatioiden kykyyn integroida terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen organisaation perustoimintaan, niin että saavutetaan vaikutuksia kuntalaisten terveydessä ja hyvinvoinnissa.

Terveydenedistämisaktiivisuuden englanninkielinen alkuperäistermi on ”health promotion capacity building”. Termi alkoi näkyä kansainvälisessä kirjallisuudessa uutena käsitteenä 1990-luvulla. Käsitteen taustalla olivat havainnot siitä, että terveyttä edistävät toimenpiteet eivät juurtuneet pysyviksi toiminnoiksi aktiivisten tutkimus- tai kehittämissivaiheiden jälkeen. Pohdinta näiden tilanteiden taustoista siirsi huomion toteuttaviin organisaatioihin. Erityisesti keskityttiin organisaatioiden kykyyn soveltaa ja integroida toimenpiteitä ja terveyden edistämisen ohjelmia perustoimintoihinsa niin, että saavutetaan pysyviä vaikutuksia.

Terveydenedistämisaktiivisuutta mitataan TEAviisarissa seuraavilla toimialueilla:

- hyvinvointialueet
- perusopetus
- lukiokoulutus
- ammatillinen koulutus
- liikunta
- kuntajohto
- kulttuuri

TEAviisaria varten kerätyt tiedot pisteytetään toiminnan laadun mukaan. Kuntien terveydenedistämisaktiivisuuden tulokset ilmoitetaan pistemäärän 0–100 välillä. Jokainen ulottuvuus jakautuu osakokonaisuuksiin. Näille kokonaisuuksille lasketaan osasummapistemäärät, jotka lopulta skaalataan asteikolle 0–100. Pistemäärät ilmaistaan myös värikoodeilla taulukoissa/kuvioissa. Terveydenedistämisaktiivisuuden mittaamiseen kehitetty viitekehys on yhteinen eri toimialueille.

Tiedonkeruu toteutetaan kahden vuoden välien seuraavasti (suluissa viimeisin tiedonkeruu tai tulossa oleva tiedonkeruu):

- Hyvinvointialueet (syksy 2024)
- Lukio- ja ammatillinen koulutus (kevät 2025)
- Liikunta (syksy 2024)
- Peruskoulut (kevät 2024)
- Kuntajohto (syksy 2025)
- Kulttuuri (syksy 2025).

Liitteissä on esitetty litissä tiedonkeruusta saatavat tiedot tällä hetkellä.

Valiokunnan ohjaus

Palveluvaliokunta merkitsee Teaviisari 2025 tiedoksi.